

Sõna seob keele EMAKEELEKS

Emakeelesammas Kadrinas, mis juba kaks aastakümnet on tuletanud meelde, et sõna seob igas mõttes, teenib eesti keelt ja rahvast ausambana, koondades enda ümber legende.

INNA GRÜNFELDT
inna.grynfeldt@ajaleht.ee

Ausammas kirjaga "Sõna seob" on olnud üheks oluliseks Kadrina tähiseks juba 20 aastat. Samba loomise idee initsiaator Rein Sikk ütles, et maailmas on miljoneid ausambaid ja mälestuskive, mida keegi ei tea, mida tähele ei panda ja mille juures midagi ei juhtu, aga Kadrina emakeelesambaga on vastupidi.

"Kogu aeg midagi toimub, midagi juhtub. Polnud möödunud aastatki ausamba püstipanekust, kui juba kuulsin esimest legendi selle kohta. Legend oli pööraselt ilus ja aateline," märkis Sikk. Selle järgi olnud emakeelesammas Rudolf Põldmäe soov, mille ta avaldas Rein Sikule surivoodil ning jättis selle rajamise tema ülesandeks.

Teine legend rääkis kukest, kelle samba autor pannud endale poseerima, et anda sambale aabitsakuke kuju. "Kuna konkursi võidutöö nimeks oli "Põrgupõhja Jürka", siis äkki tahtis autor sambaga öelda hoopis meie keele kõige levinumat ja tuntumat sõna "kurat"," arvas Rein Sikk.

Et sammas elab ja toimib, näitas Siku sõnul tänavune 21. veebruar, kui Kadrina noored tegid internetis üleskutse süüdata emakeelesamba juures küünlad Ukrainas Maidanil hukkunute mälestuseks, ja peagi löid selle ümber loitma tuled. "Et mul on olnud võimalus selle elava ja toimiva asja juurde panna üks pisikene kivikene – mul on väga hea meel selle üle. Aga laiemas plaanis – ükski asi ei toimiks, kui see rahvale korda ei läheks," sõnas Sikk.

Emakeelesamba autor Vergo Vernik ütles, et tegemist on abstraktse tööga. "See oli mõeldud sellisena, et igaüks saaks ise mõelda ja oma fantaasial lennata lasta," nimetas skulptor. Vernik tõi esile tööga, et samast rändrahnust on valminud esimesel iseseisvuse ajal Albus Ferdi Sannamehe loodud Tammisaare büsti alus. "Mul on väga hea meel, et kuju pole unustatud ja samba

ümber kogu aeg midagi toimub," kinnitas autor.

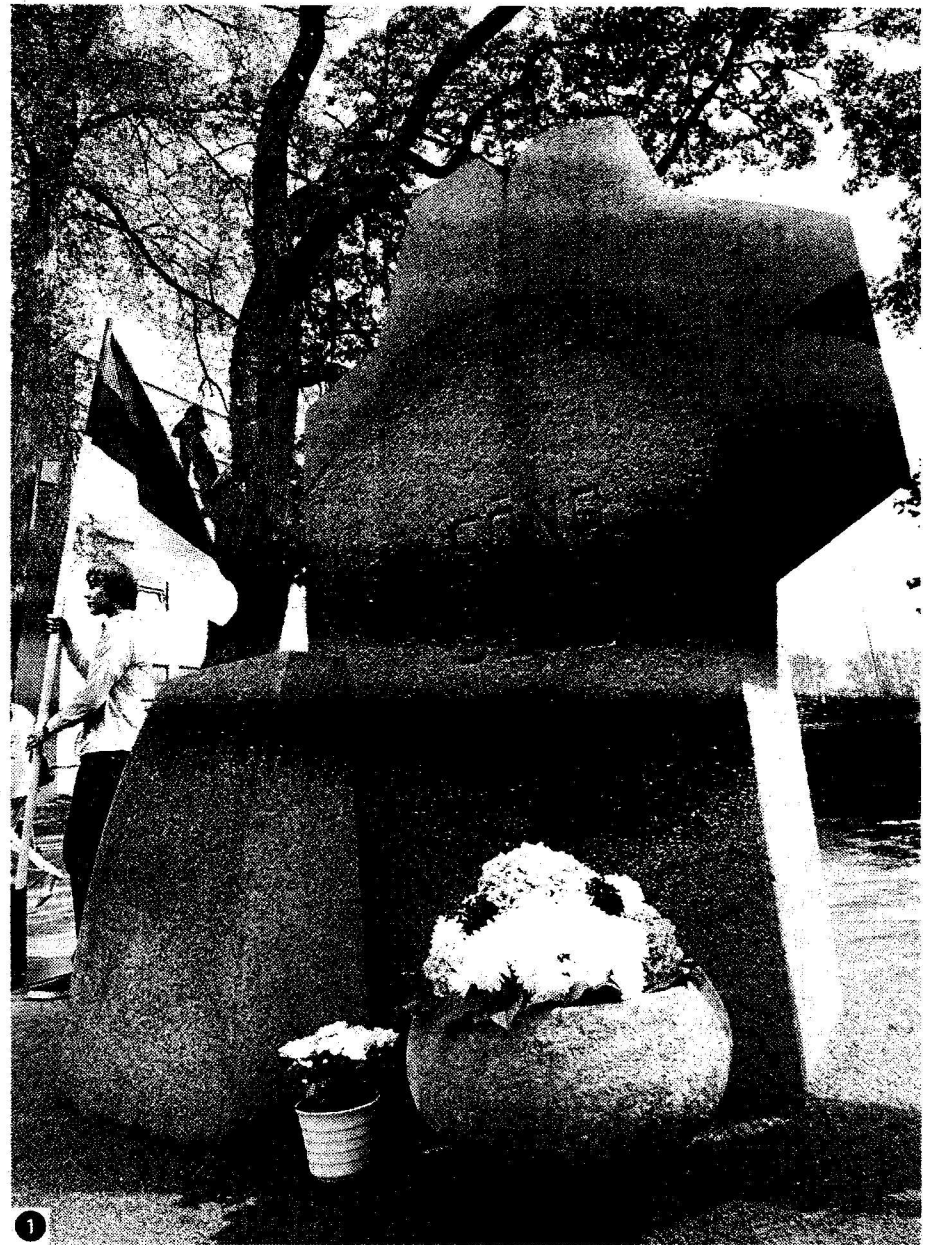
Kadrina keskkooli direktor Arvo Pani ütles, et pole just palju riike, kus oma emakeelele on püstitatud ausammas, aga eesti keelel on neid koguni kaks: üks Kanadas ja teine Kadrinas.

"Võime tõeliselt uhked olla, et meil on emakeelesammas. Peaksime rohkem mõtlema oma ilusale emakeelele, mõtlema sellele, missuguseid raskeid ja keerulisi aegu on see keel üle elanud ning suutnud säilitada oma identiteedi ka ajal, kui palju rahvad kaotasid oma emakeele. Peaksime oma keelt edasi arendama, sest iga paigalseis on tagasiminekuks. Peame iga päev tegutsema selle nimel, et see imeilus keel püsiks sajandeid," kõneles Pani.

Haridus- ja teadusministeeriumi keeleosakonna nõunik Jüri Valge rõhutas, et talle valmistas erilist heameelt, et keegi üheski sõnavõttus ei nimetanud emakeelesammast mälestus-, vaid ikka ausambaks. "Neid kasutatakse sageli sünonüümmina, aga nende vahe on tohutu suur. Usun tõesti, et kümnete ja sadade aastate pärast on ikka ja jälle põhjust nimetada seda au-, mitte mõneks teiseks sambaks," lausutas ta.

Valge sõnul on 20 aastaga, mil sammas on Kadrinas seisnud, keele asjus mõndagi muutunud – eesti keel on Euroopa Liidu üks ametlikest keeltest, selles keeles ilmub palju raamatuid, millel on palju lugejaid, ning eesti keel kuulub maailma 6000 keele seas nende 50 hulka, mis on keeletehnoloogiliselt hästi toetatud. "Eesti keelel on võimalus saada ja jääda moodsa infoühiskonna suhtlusvahendiks," kinnitas nõunik.

Emakeelesambale pühendatud kultuuriprogrammis sai näha Kadrina keskkooli õpilase Erika Treimani filmi "Kadrina pärandilugu", katkendit Loone Otsa näidendist "Carmen Alexandrinum" ning elada kaasa rahvatantsule. Sümbolised Kadrina emakeelesambad anti üle selle püstitamisele enim kaasa aidanud inimestele.

1. Emakeele ausammast ümbritsesid pidupäeval rahvusvärvid. 2. Samba looja skulptor Vergo Vernik (vasakul) ja idee autor Rein Sikk. 3. Kadrina lastekoor Elene Altmäe juhatusel laulis emakeelesamba sünnipäeval ilusas eesti keeles.